

**BOSHLANG'ICH SINIF O'QUV JARAYONIDA AXBOROT
TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH****Sharofutdinov Iqboljon***o'qtuvchi,**Farg'ona davlat universiteti*

Annotatsiya: *ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quv jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanishning ahamiyati tadqiq etilgan.*

Kalit so'zlar: *texnologiya, axborot texnologiyalari, ta'lim, metodika.*

Abstract: *this article examines the importance of the use of information technology in primary school learning process.*

Keywords: *technology, information technology, education, methodology.*

Insonni axborot olamida yashashga o'rgatish zamonaviy maktabning eng muhim vazifasidir. Yangi bilimlarga bo'lgan ehtiyoj, axborot savodxonligi, bilimlarni mustaqil egallash qobiliyati ta'limning yangi turi - innovatsion paydo bo'lishiga yordam berdi, bunda axborot texnologiyalari tayanch, integratsiya rolini o'ynashga chaqiriladi. Boshlang'ich maktabda axborot texnologiyalaridan foydalanish maktab o'quvchilarining o'quv faoliyatiga kognitiv qiziqishini oshirish vositasidir.

Axborot texnologiyalari - bu axborot resursidan foydalanish jarayonlarining murakkabligini kamaytirish maqsadida axborotni yig'ish, qayta ishlash, saqlash, tarqatish va ko'rsatishni ta'minlaydigan texnologik zanjirda birlashtirilgan usullar, ishlab chiqarish jarayonlari va dasturiy-texnik vositalar to'plami. Shuningdek, ularning ishonchliligi va samaradorligini oshirish.

Axborot jarayonlari (axborotni to'plash, qayta ishlash va uzatish) fan, texnika va jamiyatda doimo muhim rol o'ynagan. Insoniyat evolyutsiyasi jarayonida ushbu jarayonlarni avtomatlashtirishga nisbatan barqaror tendentsiya mavjud, garchi ularning ichki mazmuni deyarli o'zgarmagan.

Jamiyatni axborotlashtirish - bu inson faoliyatining barcha ijtimoiy ahamiyatli turlarida ishonchli ma'lumotlardan, umumlashtirilgan bilimlardan to'liq va o'z vaqtida foydalanishni ta'minlashga qaratilgan chora-tadbirlar majmuini keng joriy etishdir.

Axborot texnologiyalari - bu ma'lumotlarni boshqarish va qayta ishlash texnologiyalari, shu jumladan kompyuter texnologiyalaridan foydalanish bilan bog'liq fanlar va faoliyat sohalarining keng sinfidir.

Axborot texnologiyalari - bu axborot resursidan foydalanish jarayonlarining murakkabligini kamaytirish maqsadida axborotni yig'ish, qayta ishlash, saqlash, tarqatish va ko'rsatishni ta'minlaydigan texnologik zanjirda birlashtirilgan usullar, ishlab chiqarish jarayonlari va dasturiy-texnik vositalar to'plami. shuningdek, ularning ishonchliligi va samaradorligini oshirish.

So'nggi paytlarda axborot texnologiyalari ko'pincha kompyuter texnologiyalari sifatida tushuniladi. Xususan, axborot texnologiyalari axborotni saqlash, o'zgartirish, himoya qilish,

qayta ishlash, uzatish va qabul qilish uchun kompyuterlar va dasturiy ta'minotdan foydalanish bilan shug'ullanadi.

YUNESKO tomonidan qabul qilingan ta'rifga ko'ra, axborot texnologiyalari axborotni qayta ishlash va saqlash bilan shug'ullanuvchi kishilar mehnatini samarali tashkil etish usullarini o'rganuvchi o'zaro bog'liq bo'lgan ilmiy, texnologik, muhandislik fanlari majmuasidir; kompyuter texnologiyalari va odamlar va ishlab chiqarish uskunalari tashkil etish va o'zaro ta'sir qilish usullari, ularning amaliy qo'llanilishi, shuningdek, bularning barchasi bilan bog'liq ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy muammolar. Axborot texnologiyalarining o'zi murakkab tayyorgarlik, yuqori boshlang'ich xarajatlar va yuqori texnologiyani talab qiladi. Ularni joriy etish dasturiy ta'minotni yaratish, mutaxassislar tayyorlash tizimlarida axborot oqimlarini shakllantirishdan boshlanishi kerak.

Boshlang'ich maktab - bu bolaning keyingi ta'limi sifatiga bog'liq bo'lgan poydevor. Bu esa boshlang'ich sinf o'qituvchilariga alohida mas'uliyat yuklaydi. Uning vazifasi nafaqat o'qish va yozishni o'rgatish, balki bolaning ma'naviyatining asoslarini yaratish, uning eng yaxshi fazilatlarini rivojlantirish, unga o'quv faoliyati usullarini o'rgatishdir. Bu bizning tez o'zgarib borayotgan dunyomizda ayniqsa muhim, dunyo axborot bilan to'lib-toshgan. Bolani ma'lumot bilan ishlashga o'rgatish, o'rganishga o'rgatish.

Boshlang'ich sinflarda axborot texnologiyalaridan foydalanish o'qituvchiga o'quv ma'lumotlarining zarur didaktik birliklarini tasavvur qilishda yordam beradi, kichik yoshdagi o'quvchilarning fanga qiziqishini oshiradi va o'quvchilar tomonidan qo'llab-quvvatlovchi faktlar va faoliyat usullarini to'plashga yordam beradi. model.

Kichik yoshdagi o'quvchilarni kompyuter yordamida o'qitish ikkita talab bilan tartibga solinadi - gigienik va ta'lim. Bolalar uchun sanitariya me'yorlari talablariga muvofiq, faqat bolalar salomatligi uchun xavfsizligi to'g'risida sanitariya-epidemiologik xulosaga ega bo'lgan kompyuter texnikasidan foydalanishga ruxsat beriladi. Sanitariya-epidemiologiya xulosasida nafaqat yangi sotib olingan, balki ishlayotgan asbob-uskunalar ham bo'lishi kerak.

Kompyuterlar bilan jihozlangan xonalarni ichki bezatish uchun polimer materiallardan foydalanish tavsiya etiladi, ular uchun ularning bolalar salomatligi uchun xavfsizligini tasdiqlovchi gigienik xulosalar mavjud. Zaminning sirtini tozalash va nam tozalash oson bo'lishi kerak, antistatik qoplamaga ega bo'lishi kerak. Turli yoshdagi talabalar uchun bitta informatika xonasidan foydalanganda, yosh o'quvchilarning o'sishiga qarab mebel tanlash masalasini hal qilish juda qiyin. Bunday holda, ish joylarini oyoq osti bilan jihozlash maqsadga muvofiqdir. O'quv mebelining o'lchami (stol va stul) bolaning balandligiga mos kelishi kerak. Buni quyidagicha tekshirishingiz mumkin: oyoqlar va orqa (va undan ham yaxshiroq, bilaklar) qo'llab-quvvatlanadi va ko'rish chizig'i taxminan monitor markaziga yoki biroz yuqoriroqqa tushadi. Stol yoki klaviatura yuzasining yoritilishi kamida 300 lyuks, ekran esa 200 lyuksdan oshmasligi kerak. Ko'zning kuchlanishini kamaytirish uchun kompyuter ekranidagi tasvir aniq va kontrastli bo'lishini ta'minlash muhimdir. Bundan tashqari, ekranni orqa yoritish imkoniyatini istisno qilish kerak, chunki bu tasvirning kontrasti va yorqinligini pasaytiradi. Matnli ma'lumotlar bilan ishlashda ijobiy kontrastga ustunlik berish kerak: engil fonda qorong'u belgilar. Ko'zdan kompyuter ekranigacha bo'lgan masofa kamida 50 sm bo'lishi kerak. Shu bilan birga, bitta bola kompyuterda ishlashi kerak, chunki ekranda tasvirni ko'rish shartlari yon tomonda o'tirgan kishi uchun keskin yomonlashadi. Bolalarni kompyuter

bilan tanishtirish xavfsiz foydalanish qoidalarini o'rgatishdan boshlanishi kerak, bu nafaqat maktabda, balki uyda ham kuzatilishi kerak.

Sinfda vizual va umumiy charchoqning oldini olish uchun quyidagi tavsiyalarga amal qilish kerak:

Talabalar uchun kompyuter bilan uzluksiz mashg'ulotlarning optimal davomiyligi 15 daqiqadan oshmasligi kerak.

Ko'zlar uchun gimnastikani o'tkazish jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini o'tkazishni istisno etmaydi. Ko'zlar uchun muntazam mashqlar va jismoniy mashqlar vizual va statik stressni samarali ravishda kamaytiradi. Shubhasiz, charchoq ko'p jihatdan kompyuter faoliyatining tabiatiga bog'liq. Bolalar uchun eng charchagan kompyuter o'yinlari, asosan reaksiya tezligi uchun mo'ljallangan. Shuning uchun, bunday o'yinlar uchun butun darsga vaqt ajratmaslik kerak. Kompyuterda uzoq vaqt o'tirish asab tizimining haddan tashqari zo'riqishiga, uyquning buzilishiga, farovonlikning yomonlashishiga va ko'zning charchashiga olib kelishi mumkin.

O'quv jarayonini kompyuterlashtirish sharoitida o'quvchilarning hayotga ijobiy munosabatini, ularning har bir yashayotgan kunidan quvonch tuyg'usini, ularning o'quv, mehnat va ijtimoiy faoliyati natijalaridan qoniqish hissini saqlab qolish ayniqsa muhimdir. "Bu juda muhim, - deb yozgan V. A. Suxomlinskiy, - maktabgacha bolalarni o'rab turgan ajoyib tabiat, o'yin, go'zallik, musiqa, fantaziya, ijod dunyosi bola uchun sinf eshigi bilan yopilmasligi" (Kukushkin V.S., 2006). Talabaning o'quv maqsadlariga erishishda muvaffaqiyat tuyg'usini boshdan kechirishiga imkon beradigan muhitni yaratish alohida ahamiyatga ega (ho'ektiv va ahamiyatsiz bo'lsa ham). Bu muammo dolzarb ko'rinadi, chunki bir qator ko'rsatkichlar bo'yicha kompyuterning o'quv vositasi sifatidagi pedagogik imkoniyatlari o'quv jarayonini amalga oshirishning an'anaviy vositalarining imkoniyatlaridan ancha yuqori.

ADABIYOTLAR:

1. Shavkatovna, S. R. (2021). DEVELOPING CRITICAL THINKING IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS. *Conferencea*, 97-102.
2. Shavkatovna, S. R. (2021). Methodological Support for The Development of Primary School Students' Creative Activities. *Texas Journal of Multidisciplinary Studies*, 2, 121-123.
3. Shavkatovna, S. R. N. (2021). METHODOLOGICAL SUPPORT OF DEVELOPMENT OF CREATIVE ACTIVITY OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS. *Conferencea*, 74-76.
4. Каримов, У., & Каримова, Г. (2018). ГЕОПОЛИТИЧЕСКАЯ КОНКУРЕНЦИЯ В ИНФОРМАЦИОННОМ ПРОСТРАНСТВЕ. In *Перспективные информационные технологии (ПИТ 2018)* (pp. 1368-1372).
5. Karimov, U. U., & Karimova, G. Y. (2021). THE IMPORTANCE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN ACHIEVING EDUCATIONAL EFFECTIVENESS. *Журнал естественных наук*, 1(1).
6. Каримов, Ў., & Каримова, Г. (2021). АХБОРОТ ОҚИМИ ВА АХБОРОТ МАДАНИЯТИНИНГ ШАКЛЛАНИШ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ. *Scientific progress*, 2(3), 743-750.

7. Каримов, Ў., Каримова, Г., & Каримов, Ў. (2021). ИЛМ-ФАН ВА ТАЪЛИМ СОҲАСИДАГИ АХБОРОТЛАШУВ. *Central Asian Academic Journal of Scientific Research, 1*(1), 103-110.

8. Shavkatovna, S. R., & Gulbahor, R. (2021). THE IMPORTANCE OF MENTAL ARITHMETIC IN MENTAL DEVELOPMENT IN CHILDREN. *Conferencea*, 68-70.

9. Shavkatovna, S. R. (2021). Improvement of methodological pedagogical skills of developing creative activity of primary school students. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 11*(10), 289-292.